

הלכות נדרים פרק ז

א. בנדרים הלך אחר לשון בני אדם באותו מקום, ובאותה לשון, ובאותו זמן שנדר או נשבע בו. פיצד: נדר או נשבע מן המבשל אם דרך אותו מקום באותה לשון באותו זמן שקוראין מבשל אפלו לצלי ולשלוק, הרי זה אסור בכל; ואם אין דרכן לקרות מבשל אלא לבשר שנתבשל במים ובתבלין, הרי זה מתר בצלי ובשלוק. וכן המעשן, והמבשל בחמי טבריה, וכיוצא בהן הולכין בו אחר הלשון שלבני העיר.

ב. נדר או נשבע מן המליח אם דרכן לקרות מליח לכל המלוחין, הרי זה אסור בכל המלוחין; ואם דרכן שאין קוראין מליח אלא לדג מליח בלבד, אינו אסור אלא בדג מליח.

ג. נדר או נשבע מן הכבוש אם דרכן לקרות כבוש לכל הכבושים, הרי זה אסור בכל; ואם אין דרכן לקרות כבוש אלא לירק כבוש בלבד, אינו אסור אלא בכבוש שלירק. וכן כל כיוצא בזה.

ד. היו מקצת בני המקום קורין לו כך, ומקצתן אין קורין אין הולכין אחר הרב: אלא הרי זה ספק נדרים, וכל ספק נדרים להחמיר. ואם עבר, אינו לוקה.

ה. פיצד: נדר מן השמן במקום שמסתפקין בשמן זית ובשמן שמשמן, ורב אנשי המקום אין קורין שמן סתם אלא לשמן זית, וקורין לשמן שמשמן שמן שמשמן, ומעוטין קורין אף לשמן שמשמן שמן סתם הרי זה אסור בשניהם; ואינו לוקה על שמן שמשמן. וכן כל כיוצא בזה.

ו. כל דבר שדרך השליח באותו מקום להמלך עליו, הרי הוא בכלל המין שנאמר לשליח סתם. פיצד: מקום שדרך אדם שליח לקנות לו בשר סתם, ואמר לא מצאתי אלא דגים אם נשבע במקום זה או נדר מן הבשר, נאסר אף בבשר דגים. וכן כל כיוצא בזה.

ז. ובכל מקום הנודר מן הבשר אסור בבשר עופות ובקרבים, ומתר בחגבים. ואם מראין הדברים בעת שנדר שלא נתפון זה אלא לבשר בהמה בלבד, או לבשר עוף ובהמה בלבד הרי זה מתר בבשר דגים, ואפלו במקום שהשליח נמלך עליהן.

ח. הנודר מן המבשל מתר בביצה שלא נתבשלה עד שקפתה, אלא נתגלגלה בלבד. הנודר ממעשה קדרה אינו אסור אלא מדברים שמרתיחין אותן בקדרה, כגון ריפות ולביבות וכיוצא בהן; אסר עצמו מכל היורד לקדרה, הרי זה אסור בכל המתבשלין בקדרה.

ט. הנודר מן הדגים, מתר בציר ובמריס שלדגים. הנודר מן החלב מתר בקוס, והוא המים הנבדלין מן החלב; נדר מן הקוס, מתר בחלב. נדר מן הגבנה, אסור בה בין מליחה בין תפלה.

י. הנודר מן החטים, אסור בהן בין חיין בין מבשלין. חטה חטים שאיני טועם, אסור בהן בין קמח בין פת; חטה שאיני טועם, אסור בה באפויה ומתר לכס; חטים שאיני טועם, מתר באפוי ואסור לכס; חטה חטים שאיני טועם, אסור בין באפוי

בין לָכֵס. וְהַנּוֹדֵר מִן הַדָּגָן אוֹ מִן הַתְּבוּאָה, אֵינוֹ אֶסוּר אֲלֹא מִחֲמַשֶּׁת הַמִּינִין.

יא. הַנּוֹדֵר מִן הַיֵּרֶק, מִתֵּר בְּדִלּוּעִין. מִן הַכָּרִישִׁין, מִתֵּר בַּקִּפְלִיטוֹת. הַנּוֹדֵר מִן הַכְּרוֹב אֶסוּר בְּמִים שֶׁנִּתְבַּשְׁל בּוֹ הַכְּרוֹב, שֶׁהָרִי מִי הַשְּׁלָקוֹת כְּשֶׁלָּקוֹת. נֹדֵר מִמֵּי הַשְּׁלָקוֹת, מִתֵּר בְּשְׁלָקוֹת עֶצְמָן. הַנּוֹדֵר מִן הָרֶטֶב, מִתֵּר בַּתְּבָלִין שָׁבוּ; מִן הַתְּבָלִין, מִתֵּר בָּרֶטֶב. הַנּוֹדֵר מִן הַגָּרִיסִין, אֶסוּר בַּמִּקְפָּה שֶׁלִּגְרִיסִין. הַנּוֹדֵר מִפְּרוֹת הָאָרֶץ אֶסוּר בְּפְרוֹת הָאָרֶץ, וּמִתֵּר בְּכַמְהִין וּפְטָרִיּוֹת; וְאִם אָמַר כָּל גְּדוּלֵי קֶרֶקַע עָלַי, אֶסוּר אֶף בְּכַמְהִין וּפְטָרִיּוֹת אֶף עַל פִּי שְׂאִינָן יוֹנְקִין מִן הַקֶּרֶקַע, גְּדָלִין הֵן בַּקֶּרֶקַע. הַנּוֹדֵר מִפְּרוֹת הַשָּׁנָה אֶסוּר בְּכָל פְּרוֹת הַשָּׁנָה, וּמִתֵּר בַּגְּדִיִּים וּטְלָאִים וּבְחֶלֶב וּבְכִיצִים וּבְגוֹזָלוֹת; וְאִם אָמַר גְּדוּלֵי שָׁנָה עָלַי, אֶסוּר בְּכָלֶם. הַנּוֹדֵר מִפְּרוֹת הַקֵּץ, אֵין אֶסוּר אֲלֹא בַתְּאֲנִים.

יב. וּבְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ וְכִיוּצָא בָהֶן הִזְהָר בְּעֵיקָר הַגְּדוּל, שֶׁהוּא: בְּנֹדְרִים הֶלֶךְ אַחֵר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם שֶׁבָּאוּתוֹ מְקוֹם, בָּאוּתָהּ לְשׁוֹן, וּבָאוּתוֹ זָמָן. וְעַל פִּי עֵיקָר זֶה תוֹרָה וְתֹאמַר, זֶה הַנּוֹדֵר אֶסוּר בְּדָבָר פְּלוֹנִי וּמִתֵּר בְּדָבָר פְּלוֹנִי.

יג. הַנּוֹדֵר מִן הָעֲנָבִים, מִתֵּר בֵּינָן וְאֶפְלוּ הַחֹדֶשׁ; מִן הַיִּזְתִּים, מִתֵּר בְּשֶׁמֶן; מִן הַתְּמָרִים, מִתֵּר בְּדִבְשׁ תְּמָרִים; מִן הַסְּתִנּוּיּוֹת, מִתֵּר בַּחֲמִץ סְתִנּוּיּוֹת; מִן הַיֵּין, מִתֵּר בֵּינָן תְּפוּחִים; מִן הַשֶּׁמֶן, מִתֵּר בְּשֶׁמֶן שְׂמִשְׁמִין; מִן הַדִּבְשׁ, מִתֵּר בְּדִבְשׁ תְּמָרִים; מִן הַחֲמִץ, מִתֵּר בַּחֲמִץ סְתִנּוּיּוֹת; מִן הַיֵּרֶק, מִתֵּר בִּירְקוֹת שְׂדֵה: מִפְּנֵי שֶׁכָּל אֵלּוּ, שֵׁם לִוֵּי הֵם וְהוּא, לֹא נֹדֵר אֲלֹא מִשֵּׁם שְׂאִינוֹ לִוֵּי בָּאוּתוֹ מְקוֹם. וְכֵן כָּל כִּיוּצָא בָּזֶה.

יד. הַנּוֹדֵר מִן הַכֶּסֶּוֹת, מִתֵּר בְּשֶׁק וּבִירִיעָה וּבַחֲמִילָה. הַנּוֹדֵר מִן הַבַּיִת אֶסוּר בַּעֲלִיָּה, שֶׁהָעֲלִיָּה בְּכָלֵל הַבַּיִת; נֹדֵר מִן הָעֲלִיָּה, מִתֵּר בַּבַּיִת. הַנּוֹדֵר מִן הַמָּטָה, אֶסוּר בְּדֶרֶגֶשׁ שֶׁהוּא כְּמוֹ מָטָה קִטְנָה; נֹדֵר מִן הַדֶּרֶגֶשׁ, מִתֵּר בַּמָּטָה. וְכֵן כָּל כִּיוּצָא בָּזֶה.

טו. הַנּוֹדֵר שֶׁלֹּא יִכָּנֵס לְבַיִת זֶה, הָרִי זֶה אֶסוּר מִן הָאֲגָף וּלְפָנָיו; נֹדֵר שֶׁלֹּא יִכָּנֵס לְעִיר זֹאת מִתֵּר לְהִכָּנֵס לְתַחוּמָהּ, וְאֶסוּר לְהִכָּנֵס לְעִבּוּרָהּ.

טז. הַנּוֹדֵר הַנִּיָּה מִבְּנֵי הָעִיר, וּבֹא אָדָם וְנִשְׁתַּחֲוָה שָׁם שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ הָרִי זֶה אֶסוּר לְהִנּוֹת מִמֶּנּוּ; פָּחוֹת מִכָּאן, מִתֵּר. נֹדֵר מִיּוֹשְׁבֵי הָעִיר כָּל שְׁשָׁה שָׁם שְׁלוֹשִׁים יוֹם, אֶסוּר לְהִנּוֹת מִמֶּנּוּ; פָּחוֹת מִכָּאן, מִתֵּר.

יז. הַנּוֹדֵר מִן הַמֵּים הַנִּמְשָׁכִין מִמַּעַן פְּלוֹנִי אֶסוּר בְּכָל הַנְּהָרוֹת הַיוֹנְקוֹת מִמֶּנּוּ, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר הַנִּמְשָׁכוֹת: אֶף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁתַּחֲוָה שָׁמָּה, וְאֵין קוֹרְאִין אוֹתָן אֲלֹא נִהָר פְּלוֹנִי וּבֹאֵר פְּלוֹנִי, וְאֵין מְלוּיִן אוֹתָן לְשֵׁם הַמַּעַן הַנּוֹדֵר הוֹאִיל וְהוּא עֵיקָרָן, אֶסוּר בְּכָל אֲבָל אִם נֹדֵר מִנְהָר פְּלוֹנִי, אוֹ מִמַּעַן פְּלוֹנִי אֵין אֶסוּר אֲלֹא בְּכָל הַנְּהָרוֹת הַנִּקְרָאוֹת עַל שְׁמוֹ.

יח. הַנּוֹדֵר מִיּוֹרְדֵי הַיָּם, מִתֵּר בְּיוֹשְׁבֵי הַיִּבְשָׁה; מִיּוֹשְׁבֵי הַיִּבְשָׁה אֶסוּר בְּיּוֹרְדֵי הַיָּם, אֶף עַל פִּי שֶׁהֵן מְפָרְשִׁים בְּאֲמֻצַּע הַיָּם הַגְּדוֹל, שְׂיּוֹרְדֵי הַיָּם, בְּכָלֵל יוֹשְׁבֵי הַיִּבְשָׁה.

יט. הַנּוֹדֵר מִרֹּאֵי הַחֲמָה אֶסוּר בְּסוּמִין, שֶׁלֹּא נִתְכּוֹן זֶה אֲלֹא מִמֵּי שֶׁהַחֲמָה רוֹאֶה אוֹתָן. נֹדֵר מִשְׁחוּרֵי הָרֹאשׁ, אֶסוּר בַּקֶּרְחִים

ובבְּעָלֵי שִׁיבוֹת; וּמִתֵּר בְּנָשִׁים וּבְקִטְנִים: וְאִם דֶּרֶכֶן לְקִרוֹת
שְׁחוּרֵי הָרֹאשׁ לְכָל, אָסוּר בְּכָל.

ב. נָדָר מְשׁוּבָתִי שֶׁבֶת אָסוּר בְּיִשְׂרָאֵל, וּבִכְפוּתִיּים. נָדָר מֵעוּלֵי
יְרוּשָׁלַיִם אָסוּר בְּיִשְׂרָאֵל, וּמִתֵּר בְּכּוּתִיּים: שְׁלֹא נִתְּכּוֹן זֶה אֶלֶּא
לְמִי שֶׁמִּצְוָה עָלָיו לַעֲלוֹת לְיְרוּשָׁלַיִם.

כא. הַנּוֹדֵר מִבְּנֵי נוֹחַ, מִתֵּר בְּיִשְׂרָאֵל שְׂאִין נִקְרְאִין בְּנֵי נוֹחַ, אֶלֶּא
שְׂאֵר הָאֻמּוֹת. נָדָר מִזְרַע אֲבֵרָהֶם מִתֵּר בְּבָנֵי יִשְׁמָעֵאל וּבְבָנֵי
יִצְחָק, וְאֵינוֹ אָסוּר אֶלֶּא בְּיִשְׂרָאֵל: שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי בִיצְחָק, יִקְרָא
לְךָ זֶרַע" (בראשית כא, יב), וְהָרִי יִצְחָק אָמַר לְיַעֲקֹב "וַיִּתֶּן-לְךָ אֶת-
בְּרִכַּת אֲבֵרָהֶם" (בראשית כח, ד).

כב. נָדָר מִן הָעֲרָלִים מִתֵּר בְּעֲרָלֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָסוּר בְּמוּלֵי אֻמּוֹת
הָעוֹלָם; נָדָר מִן הַמוּלִים אָסוּר בְּעֲרָלֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִתֵּר בְּמוּלֵי
אֻמּוֹת הָעוֹלָם: שְׂאִין הָעֲרָלָה קְרוּיָה אֶלֶּא לְשֵׁם גּוֹיִים, שֶׁנֶּאֱמַר
"כִּי כָל-הַגּוֹיִם עֲרָלִים" (ירמיהו ט, כה); וְאֵין כּוֹנֵתוֹ שְׁלֹזָה אֶלֶּא לְמִי
שֶׁהוּא מִצְוָה עַל הַמִּילָה, וּלְמִי שֶׁאֵינוֹ מִצְוָה עָלֶיהָ.

כג. הַנּוֹדֵר מִיִּשְׂרָאֵל, אָסוּר בַּגֵּרִים; מִן הַגֵּרִים, מִתֵּר בְּיִשְׂרָאֵל.
הַנּוֹדֵר מִיִּשְׂרָאֵל, אָסוּר בַּכּוֹהֲנִים וּבַלְוִיִּים; מִן הַכּוֹהֲנִים וּמִן
הַלְוִיִּים, מִתֵּר בְּיִשְׂרָאֵל. הַנּוֹדֵר מִן הַכּוֹהֲנִים, מִתֵּר בַּלְוִיִּים; מִן
הַלְוִיִּים, מִתֵּר בַּכּוֹהֲנִים. הַנּוֹדֵר מִבְּנָיו, מִתֵּר בְּבָנֵי בְּנָיו. וּבְכָל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, דִּין הַנּוֹדֵר וְהַנִּשְׁבַּע אֶחָד הוּא.